

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

KIRKKOHALLITUS
KYRKOSTYRELSEN

Helsinki 11.9.2008

Asianumero 2008-00610

Asia: Lausunto sisäasiainministeriölle sisäiseturvallisuuden ohjelman
toimeenpanosuunnitelmaluonnoksesta

Viite: Sisäasiainministeriön kirjelmä 26.8.2008/SM102:00/2008

Sisäasiainministeriölle

Sisäasiainministeriö on pyytänyt kirkkohallitusta toimittamaan 17.9.2008 mennessä täydennykset ja kommentit koskien sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanosuunnitelmaluonnosta.

Toimeenpanosuunnitelmaan liittyen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus toteaa, että kirkko ja seurakunnat edistävät perustyon eri muodoissa, kuten diakonia-, kasvatus- ja perhetyössä sekä koulutuksessa, monimuotoisesti sisäistä turvallisuutta (5.1., 5.2., 5.5., 5.6., 6.1., 6.2., 6.3., 6.5., 6.7.). Turvallisuutta edistävää työtä toteutetaan yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Seurakuntien toteuttama työ yhteisöllisyyden vahvistamisessa ja syrjäytymisen ehkäisyssä on huomattavaa; esimerkiksi lapsi- ja nuorisotyöntekijöitä seurakunnissa on yli 4 000 ja diakoniatyöntekijöitä noin 1 400. Sisäisen turvallisuuden toimeenpanosuunnitelmassa on tämän vuoksi hyvä ottaa huomioon Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja sen seurakuntien toteuttama perustyö ja sen tarjoama resurssi.

On tärkeää, että yhteistyötä ja toimintamalleja kehitetään ja tehostetaan erilaisten hankkeiden avulla. Kehittämistoiminnan ohella tulee turvata perustyon riittävä resursointi niin julkisella sektorilla kuin esimerkiksi erilaisissa järjestöissä (esimerkiksi 5.1 tp 7). Nk. kristilliset järjestöt tekevät tällä alueella merkittävää työtä.

Seuraavassa esitellään kirkkohallituksen näkökulmasta ensiksi eräitä turvallisuutta edistäviä perustoimintoja (A) ja tämän jälkeen käynnissä olevia hankkeita (B).

A) Sisäistä turvallisuutta edistävä pysyväisluontoinen toiminta

Perheasiain neuvottelukeskukset

Kirkon perheneuvonnan tehtävänä on sielunhoidon ja terapeuttisen keskustelun avulla tukea ja auttaa parisuhteen ja perheen ongelmassa sekä elämän kriisitilanteissa. Perheasiain neuvottelukeskuksessa selvitetään parisuhteeseen, perheeseen ja ihmisen henkilökohtaiseen elämään liittyviä kysymyksiä. Asiakkaat voivat tulla joko yksin, parina tai perheenä. Useimmissa perheasiain neuvottelukeskuksissa suoritetaan myös perheasiain sovittelua. Perheneuvonnan asiakkaaksi voi hakeutua vaikka ei kuuluisi ev.lut. kirkkoon.

Jokaisessa keskuksessa toimii yksi tai useampia perheneuvontatyöhön erikoistumiskoulutuksen saaneita perheneuvojia. Perheasiain neuvottelukeskuksen palvelut ovat maksuttomia. Perheneuvojilla ja vastaanottosihteereillä on ehdoton vaitiolovelvollisuus.

Perheasioiden neuvottelukeskuksia on 42, joista monet toimivat kunnan ja seurakunnan yhteisenä työmuotona. Kunnat myös hankkivat yhä enenevässä määrin perheasioiden sovittelun ostopalveluna perheasiain neuvottelukeskuselta. Vuonna 2007 perheasiain neuvottelukeskuksissa oli asiakkaana 17 410 henkilöä. Asiakkaiden ilmoittamista tulostyistä fyysinen tai psyykinen väkivalta on mainittu perusteeksi 5,3 % tapauksista.

Palveleva puhelin ja Palveleva netti

Palveleva puhelin on seurakuntien ylläpitämä auttava puhelin. Palvelevan puhelimen päivystäjillä on valmiuksia kuuntelemiseen ja keskustelemiseen. Keskustelut ovat luottamuksellisia eikä soittajan tarvitse kertoa nimeään. Soittoihin vastaavat koulutetut vapaaehtoiset. He ovat saaneet myös kriiseihin ja suuronnettomuuksiin liittyvää koulutusta. Tarvittaessa Palvelevat puhelimet voivat myös väliaikaisesti lisätä päivystysaikaansa. Vuonna 2007 päivystäjiä oli noin 2000, joista 70 % oli vapaaehtoisia.

Palveleva puhelin on avoinna joka päivä. Suomenkielinen päivystys numerossa 01019–0071 on avoinna koko maassa sunnuntaista torstaihin kello 18–01 sekä perjantaina ja lauantaina kello 18–03. Ruotsinkielinen päivystys on avoinna joka ilta kello 20–24 numerossa 01019–0072. Lankapuhelimesta soittaessa puhelu maksaa paikallispuhelumaksun verran. Matkapuhelinta käytettäessä laskutusperusteena on oman operaattorin puheluhinta. Verkon auttamispalvelu *Palveleva netti* toimii osoitteessa www.evl.fi/palvelevanetti. Palvelemaan nettiin voi lähettää viestin milloin tahansa. Viesteihin vastataan viiden päivän kuluessa.

Vuonna 2007 väkivalta-aihe esiintyi 3,6 prosentissa puheluista (suomenkielisiä keskusteluja yhteensä 40 996). Tarkemman erittelyn mukaan perheväkivallan esiintymispro-

sentti oli 1,2, seksuaalisen väkivallan 0,8 ja muun väkivallan 1,5 prosenttia. Palvelevassa netissä väkivalta tuli aiheena esille 7,6 prosentissa viesteistä. 4,5 prosentissa oli kyse perheväkivallasta ja 3,1 prosentissa tapauksista muusta väkivallasta.

Rikosuhripäivystys

Kirkkohallituksen diakonian ja yhteiskuntatyön yksikkö (KDY) on yksi Rikosuhripäivystyksen toteuttajista. KDY on edustettuna Rikosuhripäivystyksen johtoryhmässä. Lisäksi paikallisseurakunnat ovat mukana alueellisissa työryhmissä.

Kriisivalmius ja Henkinen huolto

Suuronnettomuus- ja kriisitilanteissa kirkko toimii osana valtakunnallista pelastustoiminnan kokonaisuutta. Lakisääteisen varautumisen lisäksi kirkko varautuu tehostamaan julkista palvelua, joka perustuu kirkon kristilliseen perustehtävään erityisesti niiden auttamiseksi, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta. Palvelutyön, diakonian, tavoitteeseen kuuluu hengellisen, henkisen, ruumiillisen ja aineellisen avun antaminen suuronnettomuuden tai vastaavan uhreille.

Kriisitilanteissa kirkko osallistuu ihmisten henkiseen huoltoon. Kirkon *Henkinen Huolto* (HeHu) on hiippakuntiin ja seurakuntiin luotu organisaatio, joka huolehtii käytännön toimenpiteistä kriisitilanteessa.

Kirkon maahanmuuttajatyö

Kirkon maahanmuuttajatyössä tuetaan seurakuntia vastaanottamaan siirtolaisia, pakolaisia, opiskelijoita ja heidän perheenjäseniään sekä edistämään myönteistä monikulttuurista asenneilmastoa. Sisäisen turvallisuuden ohjelmaan liittyen kirkon maahanmuuttajatyö edistää mm. monikulttuurista perhetyötä sekä järjestää tukea turvapaikanhakijoille. Seurakunnat toimivat yhteistyössä alueellaan olevien pakolaisten vastaanotokeskusten kanssa. Kirkon maahanmuuttajatyö tarjoaa henkilöstökoulutusta maahanmuuttajien erityiskysymyksissä ja temaattisia neuvottelupäiviä. Kirkkohallituksen omistama MOD-koulutusohjelma soveltuu läpäisyperiaatteella kaikille kirkon työntekijöille ja seurakuntalaisille. Yhteistyöverkoston kanssa tarjotaan monikulttuurisia parisuhdekursseja ja vertaisohjaajakoulutusta.

Kirkko ja seurakunnat edistävät uskontojen välistä vuoropuhelua. Kirkon johdon ja suurimpien islamilaisten yhdyskuntien kesken on käyty vuoropuhelua vuodesta 1996 alkaen. Vuoropuhelua eri uskontojen välillä edistetään muun muassa luomalla yhteyksiä paikkakunnalla oleviin uskonnollisiin johtajiin. Suomen ekumeeninen neuvosto on organisoinut eri uskontojen johtajien säännöllisiä kokoontumisia. Uskonnolliset johtajat ovat tehneet yhteisiä kannanottoja rauhan puolesta.

Kirkko kampanjoi vuonna 2009 maahanmuuttajien työllistymisen puolesta mm. Yhteisvastuukeräyksen ”Työ ja osallisuus” -kampanjassa. Kirkon Sosiaalifoorumi ja sosiaalisen työllistämisen hanke edistävät muita heikommin työllistyvien työllistymistä. Yhteistyössä Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa toteutetaan syksyllä 2008 tutkimus ”Kirkko heikossa työmarkkina-asetuksessa olevien työllistäjänä”, minkä pohjalta kehitetään seurakuntien roolia työllistymisen edistämässä.

Koulutus

Turvallisuuskysymyksiä käsitellään monissa kirkon täydennys- ja erikoistumiskoulutuksissa kuten sielunhoidon ja sairaalasielunhoidon, perhetyön, perheneuvojen, Palvelvan puhelimen ja erityisnuorisotyön koulutuksessa.

Kirkkohallitus tukee väkivallan ehkäisytyötä hiippakunnissa ja seurakunnissa erityisesti tiedotuksen ja julkaisujen avulla. Väkivallan ehkäisytyötä tuetaan myös koulutusten, eri työntekijäryhmille järjestettävien neuvottelupäivien ja seminaarien kautta. Kirkkohallitus lisäksi edistää yhteistyötä kirkon eri toimijoiden välillä sekä myös kirkon ja yhteiskunnan muiden toimijoiden välillä. Esimerkiksi seurakuntia kannustetaan osallistumaan aktiivisesti paikalliseen tai seudulliseen väkivallan ehkäisytyöhön, kuten turvallisuussuunnitelmien ja väkivallan vastustamisohjelmien tekemiseen, sekä moniammatillisiin työryhmiin ja koulutukseen.

B) Turvallisuutta edistäviä hankkeita

Väkivallasta sovintoon -projekti

Kirkkohallituksen koordinoiman projektin painopisteinä vuosina 2004–2010 ovat väkivaltakulttuuri lasten ja nuorten maailmassa, perhe- ja lähisuhdeväkivalta, rasismi ja muukalaisviha, uskontojen ja kirkkojen yhteistyö rauhantyössä sekä väkivallan vastustamisen ja rauhan teologia. Projektin pyrkimyksenä on ollut nostaa Kirkkojen maailmanneuvoston väkivallan vastaisen vuosikymmenen (2001–2010) perusviesti rauhasta, väkivallattomuudesta sekä sovinnosta laajasti suomalaisten tietoisuuteen. Projektia on toteutettu yhteistyöverkoston kanssa. Projektin toimesta on järjestetty koulutustilaisuuksia sekä säännöllistä tiedotustoimintaa mm. verkkosivujen ja uutiskirjeen välityksellä. Toiminnallinen painopiste on lokakuussa vietettävä Väkivallaton viikko, jonka aikana järjestetään viikon teemaa käsitteleviä tapahtumia eri puolilla maata. Projekti on lisäksi mukana useissa väkivallan ehkäisyä tukevissa verkostoissa. Projektin loppuvuosien keskeinen tavoite on tukea tiedon välittämisen ja koulutuksen avulla väkivallan ehkäisytyötä paikallisella tasolla. Projektin verkkosivuja tullaan kehittämään tietopankiksi väkivallan ehkäisytyötä tekeville.

Lisätietoja: www.evl.fi/vakivallastasoovintoon

Varhainen puuttuminen (Varpu)

Kirkkohallitus osallistuu sosiaali- ja terveysministeriön organisoimaan eri hallinnonalojen ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyöhön perustuvaan varhaisen puuttumisen (Varpu) hankkeeseen. Kirkkohallitukseen on perustettu oma Varpu-työryhmä. Vuonna 2008 Kirkkohallitus järjestää kaikissa hiippakunnissa Varhaisen puuttumisen päiviä.

Kansliapäällikkö

Risto Junttila

Diakonian ja yhteiskuntatyön johtaja Kalle Kuusimäki